

Protegir la salut i donar atenció a tothom qui ho necessiti, entre les prioritats

Barcelona acorda un nou Pla de Drogues per al període 2009-2012

- **Amb el nou Pla d'Acció sobre Drogues la ciutat perfecciona les seves polítiques davant les addiccions i els problemes de salut que comporten**
- **Reduir el consum problemàtic d'alcohol serà una de les línies principals**
- **Més recursos per prevenir les morts per sobredosi, que han caigut a Barcelona arran de les intervencions sanitàries**

Després d'un ampli esforç de concertació i diàleg, amb les aportacions de tots els participants, i sota el lideratge del Grup Polític de Drogues constituït en el si de l'Ajuntament, la ciutat té a punt el nou **Pla d'Acció sobre Drogues de Barcelona (PADB) per al període 2009-2012**. Per la seva elaboració ha estat clau el paper del Consell Municipal de Benestar Social. El Pla es fonamenta en els principis de prevenció i reducció del consum de drogues i de les seves repercussions negatives en els individus, les famílies i la societat. Els seus principals objectius són reduir la mortalitat i les malalties associades al consum de drogues, prevenir situacions d'exclusió social de l'individu, i evitar les vulneracions i l'incompliment de la legislació vigent. El Pla té en compte totes les drogues, no només les il·legals.

La filosofia

El Pla de Drogues incorpora en la seva filosofia l'equitat i la disminució de la desigualtat social, la visió del consumidor com una persona amb tots els drets, el compromís amb l'espai públic i la contundència davant del tràfic de drogues, i d'altres elements no menys importants com l'abordatge global, la coordinació i l'accessibilitat universal i gratuïta als recursos. El Pla no oblida la participació dels usuaris i dels actors socials, l'avaluació continua i un sistema d'informació i recerca permanent davant d'un fenomen canviant com el de les drogues.

Les àrees d'actuació

El Pla actua sobre tres grans àrees: el model de ciutat, les poblacions en risc i la població usuària de drogues, i situa entre les línies prioritàries d'actuació la reducció del consum problemàtic d'alcohol.

Model de ciutat

En primer lloc es vol impulsar la reordenació dels espais de consum supervisat de drogues i evitar nuclis de marginació al territori. Al mateix temps, el Pla d'Acció sobre Drogues de Barcelona es proposa reduir l'oferta de drogues psicoactives, assegurar la coordinació entre administracions, i treballar per situar la ciutadania com a veritable agent social de salut.

L'alcohol

Els investigadors en salut han detectat que en reduir-se els danys causats en el passat pel consum de drogues (morts per sobredosi), o els índexs elevats de transmissió del VIH, són més visibles els problemes de salut relacionats amb el consum d'alcohol, que afecta a molta gent. El Pla treballarà per assegurar que es compleixen les limitacions en promoció, venda i consum d'alcohol, en especial a menors, i també quan es produeixen grans esdeveniments o concentracions populars. S'eliminarà els patrocinis de marques alcohòliques vinculats a festes que promogui el municipi. El control d'alcohol i conducció s'estén als motoristes, on el consum pot suposar riscos elevats. Sovint les persones amb problemes d'alcohol triguen anys a tractar-se, per la qual cosa es mobilitzarà l'Atenció Primària de Salut, els especialistes i els serveis socials per agilitar les derivacions. Entre d'altres mesures, s'adaptarà la normativa municipal per eliminar les promocions abusives d'alcohol en locals d'oci nocturn.

Població en risc

- Infància i adolescència:

Entre els menors de 18 anys el Pla vol evitar o, si més no, endarrerir l'edat d'inici en el consum de drogues, especialment a partir de la promoció d'actituds i hàbits saludables. Això suposa incidir en l'àmbit del lleure i també en el terreny educatiu, amb programes científicament provats per prevenir el consum d'alcohol, cànnabis i altres drogues desplegats en els centres escolars públics, concertats i privats. En aquest àmbit tindrà un paper rellevant el SOD (Servei d'Orientació de Drogues), que ha millorat i ampliat la seva oferta darrerament.

- Joventut:

Les directrius del Pla passen, entre d'altres coses, per promoure la participació dels mateixos joves, amb atenció a nous gustos i altres cultures, donant eines als Punts d'Informació Juvenil en la seva funció asesora, però també actuant en el context laboral. S'ajudarà a deixar el tabac i l'alcohol en àmbits laborals i universitaris, sobretot a través d'intervencions breus motivacionals. El Pla fa esment especial de les noves tecnologies com a plataformes de promoció d'hàbits saludables entre la població jove.

Població usuària de drogues

Segons marca el Pla d'Acció sobre Drogues de Barcelona (2009-2012), la població addicta a l'alcohol i altres drogues ha de rebre el suport necessari per poder abandonar el consum. Es treballarà en la disminució de riscos en entorns d'oci i es

millorarà la capacitat d'intervenció de l'Atenció Primària de Salut quan apareixen problemàtiques de salut mental vinculades amb addiccions, així com en les derivacions als CAS (Centres d'Atenció i Seguiment) quan es detectin consums o intoxicacions agudes relacionades amb alcohol o d'altres drogues. En l'àmbit comunitari s'intervindrà perquè s'estenguin les mesures alternatives davant de sentències penals relacionades amb consum de drogues.

Dins de les intervencions per disminuir els efectes negatius dels diversos consums, s'establiran accions preventives en les que seran els propis consumidors que assessoraran els altres usuaris sobre com evitar una sobredosi, com realitzar un consum higiènic i què fer per prevenir malalties infeccioses i de transmissió sexual.

Un altre dels apartats té a veure amb les dones en situació especialment vulnerable degut a factors de risc personals o familiars (entre les que s'inclouen treballadores del sexe), per les quals s'establiran programes de suport i recursos de tractament en què s'adaptaran horaris i es preveuran espais per a fills. Es contempla un pis-refugi per a dones víctimes de violència masclista que acolliria aquelles que el precisin tot i mantenir un consum actiu de drogues.

Els equipaments

En aquest capítol el Pla té en compte el model del Pla Director de Salut Mental i Addiccions i els criteris marcats pel mapa sanitari, sociosanitari i de salut pública. El Pla constituirà una Comissió Coordinadora d'Equipaments. Els criteris que marcaran les decisions futures en equipaments són:

- 1) L'accessibilitat i la bona comunicació
- 2) Les necessitats (segons l'Índex de Consum Problemàtic de Drogues) .
- 3) La continuïtat en el procés terapèutic en un mateix centre
- 4) La integració en la xarxa sanitària
- 5) Es potenciarà la creació d'unitats funcionals de salut mental i addiccions
- 6) La transparència i el diàleg previ a la ubicació
- 7) Control i seguiment permanent, al costat dels actors implicats
- 8) L'equitat territorial i solidaritat (tenint en compte àrees amb especial problemàtica i l'existència o no de recursos de drogues)
- 9) El bon veïnatge
- 10) La qualitat dels espais per usuaris i personal

Les drogues a Barcelona

En l'elaboració del Pla s'ha tingut en compte els indicadors més importants pel que fa a consum de drogues a la ciutat, així com l'experiència adquirida pels serveis de salut en la lluita contra les drogues i en els programes de reducció de danys despleats.

Actualment a Barcelona es calcula que hi ha uns 6.000 usuaris d'heroïna. L'estimació dels consumidors problemàtics de cocaïna a Barcelona és de prop de 20.000 persones. Pel que fa a l'alcohol, s'estima que un 3,6% de la població més gran de 18 anys presenta un trastorn per abús o dependència de l'alcohol (amb diferències per gènere), per bé que els serveis de salut fan una vigilància especial sobre tots els consums problemàtics que hi ha (binge drinking i altres fenòmens). En tabac, un 27,8% dels homes i un 20,3% de les dones es declaren fumadors habituals. Per darrere d'alcohol i tabac, el 10% dels homes d'entre 15 i 64 anys consumeix cànnabis de manera regular, i entre les dones, el mateix percentatge consumeix tranquil·litzants regularment sense recepta mèdica.

Els inicis de tractament als centres de drogues de Barcelona els encapçala l'alcohol, seguit per la cocaïna i els opiacis. Des de l'any 2003 la cocaïna supera els opiacis en episodis d'urgències provocats (prop de 3000 per cocaïna en front a 2000 per heroïna), seguits en tercer lloc pel cànnabis (1.500 casos anuals).

Els usuaris atesos: durant el 2008 es van atendre 5.058 persones per addicció a diverses substàncies psicoactives en els Centres d'Atenció i Seguiment, el 77% de les quals van ser autòctones i la resta estrangeres. En el sistema de serveis de reducció de danys es va donar atenció el mateix any a 5.541 addictes actius a heroïna i/o cocaïna, dels quals 3.067 van fer ús de les sales de consum supervisat.

La mortalitat: l'any 2007 es van registrar 66 morts per sobredosi, en un context de reducció constant d'aquest indicador els darrers anys.